

23. 1. 2004

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Noví členové EU si budou s migračními vlnami muset poradit sami

Vysoký komisař OSN pro uprchlíky Ruud Lubbers vyzval dnes stávající členské státy Evropské unie, aby projevily větší solidaritu vůči novým členským zemím a zavázaly se sdílet břemeno zvýšené migrační vlny, které budou tyto nové hraniční země EU čelit po vstupu do unie.

Tato obecně formulovaná výzva, o níž informoval Lubbersův mluvčí Diederik Kramers, byla na neformální schůzce ministrů vnitra EU přijata s rozpaky. "Musíme návrhy pana Lubberse pečlivě projednat. Zatím mohu konstatovat, že k nim máme mnoho výhrad," řekl novinářům německý ministr vnitra Otto Schilly.

Berlín nebude podle něj ochoten k dodatečným výdajům ve prospěch nových členů unie. "Chtějí-li požívat výhod z členství, musejí také sdílet jeho zátěže. Chceme, aby byli přijati, aby na sebe vzali závazky plynoucí z členství a plnili své povinnosti."

Vstupující státy dostaly od EU značné prostředky na opevnění vnějších hranic; nejvíce peněz směřuje z tohoto titulu do Polska, Maďarska a baltských států. Ačkoli se tyto hranice stanou postupně méně prostupnými, budou přes ně do unie dál směřovat migrační vlny, jejichž cílem budou obvykle bohaté západní státy.

Ty už nebudou moci migranty vracet podle dosavadních readmisních dohod do Polska či Česka. Pro členy EU platí ustanovení Dublinské úmluvy II, podle níž se žádost o azyl vyřizuje v zásadě tam, kde byla podána. Žadatele však lze poslat zpět do země, kde poprvé do EU vstoupili, případně přes kterou přicestovali - tedy z Německa či Rakouska zpět do Polska, Maďarska, na Slovensko, ale i do Česka. České orgány by je ovšem mohly expedovat do hraničních zemí, které tak budou vystaveny největšímu tlaku.

Podle českého náměstka ministra vnitra Pavla Zářeckého počet žadatelů o azyl v ČR v poslední době poněkud klesl, nadále je to však obrovský problém. "Jakmile se staneme členskou zemí EU, naše přitažlivost vzroste. I proto, že průchod dál do unie bude snazší," usoudil pro ČTK. Vyslovil se pro sladění administrativních, právních a finančních nástrojů v rámci EU.

Po 1. květnu nebudou už stávající členské státy ani formálně posuzovat případné žádosti českých (slovenských, polských) žadatelů o azyl. Není však zcela jasné, zda budou pobyt těchto lidí na svém území bezezbytku tolerovat či nikoli - bude to záležet na přístupu v každém z nich. V podstatě by mělo platit, že dokud občan jiné země EU hledá práci nebo má dostatek finančních prostředků, nemělo by mu být v pobytu bráněno.

"Pokud budou občané nových členských zemí vyhošťováni, bude to proto, že zneužívají práva svobodného pohybu v unii," předložil svůj pohled irský ministr vnitra Michael McDowell. "Každý má právo cestovat v EU za prací, pokud však práci nehledáte a nemáte jiný důvod, nemusíte mít nutně právo pobývat v jiném členském státě."

Irsko patří k těm členům unie, kteří neuplatní přechodné období pro volný pohyb pracovních sil z nových zemí. McDowell usoudil, že migrace za prací je potřebná a zdravá věc, určitě pro irskou, ale i třeba britskou nebo nizozemskou ekonomiku (ani tyto země nepoužijí omezení). "Potřebujeme nové pracovní síly a neměli bychom se na ně dívat negativně. Pozoruhodný ekonomický úspěch Irska nastal do značné míry díky imigraci. Měli bychom vítat ty, kdo přijdou naše hospodářství posílit."

Docela jinak se na to dívá německý ministr Schilly, jehož země se obává zejména návalu Poláků. "V první fázi potřebujeme restriktce. Máme vůči Polsku možnost uplatnit odklad liberalizace o sedm let, jako to bývalo i při minulých rozšířeních unie. Myslím, že to bude fungovat," řekl novinářům, aniž se zmínil o dalších vstupujících zemích.

EU vnutila novým členům dvouleté přechodné období, které lze prodloužit o další tři roky a ve výjimečných případech ještě o dva. Schilly však mluvil v souvislosti s Polskem rovnou o sedmi letech.